

Ympäristöministeriö

VN/14961/2024

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Lausunto keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta

Finanssiala ry kiittää ympäristöministeriötä mahdollisuudesta lausua asiassa.

Finanssiala tukee puhtaan siirtymän edistämistä ja politiikkatoimia, joilla pyritään saamaan aikaan Pariisin sopimuksen mukaisten tavoitteiden edellyttämät päästövähennykset. Alalla on jo varsin pitkäaikaista kokemusta kestävästä rahoittamisesta. Esimerkkejä kestävästä rahoitusinstrumenteista ovat muun muassa vihreät ja vastuullisuustavoitteisiin sidotut joukkovelkakirjat, lainat sekä vastuulliset rahastot, joita useat jäsenyhtiömme tarjoavat. Olemme mahdollistajia niin teollisen mittakaavan suurhankkeissa kuin kuluttajienkin pyrkimyksissä elää kestävämmän – niin rahoittajan, sijoittajan, kuin vakuuttajankin roolissa.

Finanssialan yhtiöiden rahoitus- ja investointihalukkuuteen vaikuttavat merkittävästi poliittiset ratkaisut, joilla joko tuetaan tätä rahoitushalukkuutta tai joiden seurauksena rahoitushalukkuus suuntautuu muun kaltaisiin kohteisiin.¹ Tähän liittyen ja ilmastorahoitusta koskevien toimenpiteiden osalta² toteamme, että valtion tuki ilmastorahoituksessa tulisi nimenomaisesti suunnata sellaisiin kohteisiin, jotka eivät toteutuisi ilman valtion väliintuloa. Julkinen rahoitus ei siis saisi kilpailla yksityisen rahoituksen (jota finanssialan yhtiöt kanavoivat markkinoille) kanssa. Vihreät investoinnit, kuten raportissa mainitut biokaasulaitokset, sisältävät tyypillisesti rahoittajalle suurempia riskejä kuin vastaavat jo vakiintuneet teollisen mittakaavan investointikohteet. Riskit johtuvat muun muassa teknologian kypsyttämättömyydestä, projektin korkeista varsinkin alkuvaiheen pääomakustannuksista ja -riskistä sekä lopputuotetta koskevan kysynnän epävarmuudesta. Julkisen sektorin tukea kaivataan erityisesti tällaisten projektin elinkaarta koskevien riskien hallinnassa. Tämä pätee myös osiossa 6.3.7 (Ilmastorahoitus) lausuttuun toteamukseen ”on haastavaa arvioida, mitkä toimet toteutuisivat ilman valtion rahoitusta”. Ilmastorahoitus ja vihreä siirtymä ovat haastavia kokonaisuuksia, joiden onnistuminen edellyttää valtiolta aktiivisia toimia hankkeiden kannattavuuden edistämiseksi.

Julkisen sektorin asemaa rahoittajana tulee pohtia kriittisesti myös valtion pääomasijoitusyhtiö Tesin rahoitustoiminnan osalta.³ Tesin rahoitustoiminnan tulee olla myös cleantech- ja muussa ilmastorahoituksessa markkinaehtoisista ja ennen kaikkea markkinapuutteita ja -kapeikkoja paikkaavaa. Jos näistä periaatteista tingitään, Tesin rooli vinoutuu ja markkinaehtoisesti toimivien sijoittajien saaminen yrityksiin vaikeutuu. On myös yritysten edun mukaista, että niillä on riittävästi markkinaehtoisia omistajia, sillä se tuo mukanaan paitsi erilaista osaamista, myös tehokkuus- ja muita vaatimuksia, jotka tukevat yritysten pidemmän aikavälin kehitystä. Tesin tekemien suorien, mukaan lukien puhdasta siirtymää edistävien, sijoitusten voimakkaan

¹ Tätä vasten suunnitelmaluonnoksen sivun 104 luonnehdinta ”rahoituslaitosten halukkuus rahoittaa biokaasulaitoksia on avainkysymys investointien syntymisessä” on liian yksinkertaistava.

² Alkaen suunnitelmaluonnoksen sivulta 153.

³ Suunnitelmaluonnoksen sivu 155.

kasvattamisen vaihtoehtona tulisi vakavasti harkita suomalaisten rahastotoimijoiden laajempaa hyödyntämistä. Tämä tukisi markkinaehtoisen rahoituksen kasvua ja samalla myös kotimaisten pääomamarkkinoiden kehittymistä. Samalla pienenesi riski siitä, että rahoituksen kohdentumiseen sekoittuu poliittisia intressejä.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa tunnistettuja rahoitusaukkoja tullaan suunnitelmaluonnoksen mukaan ratkomaan Ilmastoratkaisujen vauhdittaja (ACE) -hankkeen kautta.⁴ Toivomme, että edellä mainitsemamme huolet julkisen ja yksityisen rahoituksen roolien hämärtymisestä otetaan painokkaasti huomioon myös ACE-hankkeessa. Julkisen rahoituksen kapeikkojen auki selostamisen sijaan ACE-hankkeessa olisi mielekästä huomioida ennen kaikkea yksityistä rahoitusta tarjoavien yritysten kohtaamat ongelmat puhtaan siirtymän hankkeiden rahoittamisessa. On tärkeää tarjota yhdenmukaista ja vertailukelpoista informaatiota esimerkiksi erilaisten hankkeiden ympäristövaikutuksista. Tällaisen informaation saatavuutta tulisi pyrkiä tukemaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Hyvä esimerkki tällaisesta potentiaalisesti kustannustehokkaasta työkalusta ovat pankkien lainaustoimintaansa varten tarvitsemat energiatehokkuustodistukset, joiden saatavuutta olisi lainsäädäntöteitse mahdollista parantaa entisestään. Lopulta kaikkein vaikuttavin keino tukea ilmastorahoitusta on kuitenkin se, että poliittisilla ratkaisuilla kannustettaisiin rahoittamaan juuri puhtaan siirtymän hankkeita.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs

⁴ Suunnitelmaluonnoksen sivu 159.